

СУБ'ЄКТНА ПРОТИДІЯ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ТИСКУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.

Мещеряков Дмитро Сергійович (м. Київ, Україна)

<http://orcid.org/0000-0001-6831-8654>

Інформаційний тиск - потік інформації, особливо емоційно забарвленої, що перевантажує психіку та викликає стрес [1], а в деяких умовах - і паніку. Після чого людина вимушена певний час відновлювати сили, часто «пливучи за течією», та реактивно реагувати на події, цілі, життя в цілому [2]. Під час війни це може бути особливо контрпродуктивним, оскільки життя як особисте, так і країни в цілому залежать від самоконтролю, ефективних рішень та активної боротьби проти ворога.

Саме емоційне забарвлення інформації – одна з найнебезпечніших характеристик інформаційного тиску, адже це може виснажувати, вимикати децентрацію мислення та вмикати ірраціональні реакції [2].

Інша небезпека - поширення конспірологічних ідей, теорій змов, які розхитують та намагаються «перезаписати» існуючі ментальні моделі світу [2]. Під їх впливом, замість актуальної, корисної діяльності, може витратитися енергія на боротьбу з «вітряними млинами», відбуватися активність проти логіки та здорового глузду, реактивно розтрачуючи свій час та потенціал внаслідок маніпуляцій.

Окремо слід згадати про ворожі інформаційно-психологічні операції - сплановані дії з передачі конкретної інформації та індикаторів до іноземних аудиторій, з метою впливу на їхні почуття, мотиви, критичне мислення і, зрештою, на діяльність іноземних урядів, організацій, груп чи індивідів. Одним з наслідків їх дії є руйнування довіри як до джерел інформації, так і в цілому, що

викликаний валом інформації, яка суперечить одна одній. Іншим - певне розмивання реальності різної інтенсивності, дезорієнтація для індивіда чи груп індивідів. Навіть медіа грамотним людям з критичним мисленням буває важко розібратися в цьому потоці, та знайти правдивий, раціональний, підтверджений фактами контент для проєктування та побудови власної активності. Брак довіри, в свою чергу - руйнує авторитети, адже індивід постійно в усьому сумнівається (і в собі теж) та може потрапити в нескінченне коло рефлексій, з якого доволі важко вийти та перейти до, власне, реалізації суб'єктності через суб'єктну активність [2].

Суб'єктність - в певному сенсі це динамічна система організації, ієрархізації, розподілу як психологічних механізмів, так і психічних процесів, активності, діяльності тощо в залежності від цілей і рівня розвитку індивіда [2;3].

Наше бачення суб'єктного підходу до захисту від інформаційного тиску передбачає: розвиток критичного мислення; навчання навичкам проєктування активності; усвідомлене вибудовування захисних ланцюжків за допомогою механізмів психологічного захисту та довільне переключення між ними;

Отже, з метою профілактики негативного впливу інформаційного тиску (а також протидії йому) під час війни як на суспільство в цілому, так і на окремих індивідів, нами пропонується докласти всіх необхідних зусиль шляхом комплексного підходу до: проблем медіа грамотності суспільства; чітких та послідовних дій державних інституцій з подальшим інформуванням населення; створення психологічних, освітніх та культурних проєктів з розвитку суб'єктності та її механізмів.

Список використаних джерел

1. Психологічні механізми становлення суб'єктності дорослих у віртуальному просторі: монографія / М.Л. Смульсон, П.П. Дітюк, І.Г. Коваленко-Кобилянська, Д.С. Мещеряков, М.М. Назар [та ін.]; за ред. М. Л. Смульсон. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 180 с.
2. Смульсон М.Л., Мещеряков Д.С. Суб'єкт і суб'єктність у зарубіжній психології: нюанси термінології та перекладу. Технології розвитку інтелекту. 2021. Т.5, 1 (29). DOI: <https://doi.org/10.31108/3.2021.5.1.9>
3. Saqib Amin. Why Ignore the Dark Side of Social Media? A Role of Social Media in Spreading Corona- Phobia and Psychological Well-Being. International Journal of Mental Health Promotion. 2020. 22. P. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.32604/IJMHP.2020.011115>

Суб'єктна протидія інформаційному тиску під час війни

Мещеряков Д.С., кандидат психологічних наук, науковий співробітник лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України (м. Київ, Україна).

Subjectness resistance to information pressure during the war

Mescheryakov D.S., PhD in Psychology, Researcher of Laboratory of Modern Information Technologies of Education of G.S. Kostiuk Institute of Psychology of NAES of Ukraine (Kyiv, Ukraine).